

([Сведок](#))

Као помоћник (и у функцији заменика) савезног министра за економске односе са иностранством (2000-2006) био сам главни преговарач за закључење свих билатералних споразума о слободној трговини наше земље са земљама региона Југоисточне Европе.

Мултилатерални споразум - ЦЕФТА (Central European Free Trade Agreement) је настао 2006. године из мреже 32 билатерална ССТ, који су били на снази од 2001. године.

Сви билатерални споразуми су имали робне листе, које су пренете у заједнички регионални ЦЕФТА споразум.

Преговори са Хрватском били су доста тешки и било је више рунди преговора пре закључења споразума 2002. и измене и допуне 2004. године.

Споразум је имао симетричан модел међусобне трговине. То је био једини споразум који је обухватао све пољопривредне производе (из главе 1 до 24 Царинске тарифе).

Пољопривредно-прехранбена индустрија Србије је неконкурентна јер, поред осталог, 94 одсто извоза пољопривредних производа Србије у ЕУ чине производи нижих фаза прераде.

Робне листе за индустријске производе су добро испреговаране и све царине укинуте 1. јануара 2007, али у домену пољопривреде (који је имао три анекса), пошто се умешала "висока политика", биле су утврђене количинске квоте за велики број најосетљивијих пољопривредних производа (ту су и дуван и цигарете). Квоте су расцепкане и за бројне пољопривредне производе утврђене су квоте са врло малим количинама роба у оквиру којих су ослобођене царине или са сниженим преференцијалним царинама.

Додатним протоколом 2011. извршена је даља либерализација трговине пољопривредним производима у оквиру ЦЕФТА.

Допунска либерализација трговине пољопривредних производа са Хрватском се примењује од децембра 2011, што подразумева бесцаринску трговинску размену за већину ових производа.

Принцип повећања преференцијалних квота није примењен на дуван и цигарете, шећер и шећерни сируп, чији увоз није додатно либерализован. После спроведене либерализације, преко 70 одсто тарифних ознака пољопривредних производа је потпуно либерализовано у размени између Србије и Хрватске.

СТИЦАЊЕМ СТАТУСА ПУНОПРАВНЕ ЧЛанице Европске уније 1. јула 2013. године Хрватска је престала да буде чланица регионалног ЦЕФТА Споразума, као и свих осталих билатералних и мултилатералних трговинских споразума, који нису у складу са заједничком трговинском политиком ЕУ.

Овим је Хрватска отпочела са применом свих правила и прописа које прописује ЕУ за своје чланице.

Србија неће моћи да извози у Хрватску производе које иначе не може да пласира на тржиште ЕУ, као што су свеже млеко, свињско месо, услед дејства унутрашњих техничких прописа ЕУ, који ће обавезивати и Хрватску.

Хрватска је прихватила заједнички режим трговине ЕУ који је у односу на Србију регулисан Прелазним трговинским споразумом (ПТС), односно Споразумом о стабилизацији и придруживању (ССП), Уговором о трговини текстилом и текстилним производима, као и унутрашњим правилима попут аутономних трговинских мера и техничким прописима ЕУ.

Изласком Хрватске из ЦЕФТА споразума настају промене у трговини у погледу структуре и обима робне размене у региону.

Поједини производи пореклом из Србије, из области аграра, имаће повољније услове пласмана на ЦЕФТА тржишту.

Хрватска у ЕУ и утицај на Србију

Пише: Дејан Јововић
четвртак, 29 август 2013 10:20

Ово ће бити последица смањења конкурентности ових хрватских производа на ЦЕФТА тржишту. Србија ће добити на значају у трговини у региону због повољнијих услова у погледу цене радне снаге. Очекујемо повећану мотивацију партнера из региона за организовање њихове производње у Србији, која ће бити намењена за пласман како на регионалном нивоу, тако и на другим тржиштима.

У области трговине пољопривредним производима треба рећи да је ССП/ПТС базиран на асиметрији у царинама пољопривредно-прехранбених производа у корист Србије. Он Србији омогућава неограничен бесцарински приступ тржишту ЕУ за скоро све пољопривредно-прехранбене производе, осим за шећер, вино, јунетину, пастрмке и ш арана, за које постоје годишње квоте.

Србија ће већину својих производа моћи да пласира на хрватско тржиште по повољнијим условима него што је то било у оквиру ЦЕФТА споразума, где је међусобна размена за значајан број најважнијих производа била лимитирана квотама.

Према ССП Србија ће моћи да извози цигарете у ЕУ без царине, док ће царина за цигарете у Србији из ЕУ бити већа тј. 57 ,6 одсто. То се подразумева и за Хрватску као нову чланицу ЕУ.

Може се очекивати да ће доћи до количинског смањења увоза цигарета из Хрватске, с обзиром да ће оне бити скупље услед скоро четвороструког повећања царине. То ће за Хрватску погоршати услове извоза цигарета у Србију.

Према ССП Србија ће моћи да извози цигарете у ЕУ без царине, док ће царина за

цигарете у Србији из ЕУ бити већа тј. 57

,6 одсто. То се подразумева и за Хрватску као нову чланицу ЕУ. Може се очекивати да ће доћи до количинског смањења увоза цигарета из Хрватске, с обзиром да ће оне бити скупље услед скоро четвороструког повећања царине. То ће за Хрватску погоршати услове извоза цигарета у Србију.

При томе треба имати у виду да је тржиште Хрватске веома затворено за стране цигарете посебним дискриминаторним режимом акциза. Према ССП свака дискриминација је забрањена тако да ћемо моћи да вршимо притисак на ЕУ да се такав режим исправи, ако и даље буде био на снази од Хрватске.

У складу са ССП, Србија ће и после 2014. године моћи да задржи царине за најосетљивије пољопривредне производе (рафинисано сунцокретово уље, бели шећер, шећерни сируп и дуван). Примена концесија договорених у оквиру ССП по хрватску страну биће неповољнија при извозу примарних пољопривредних производа на српско тржиште, из тог разлога што ће царине бити на вишем нивоу него што су биле у оквиру ЦЕФТА споразума.

Месни и млечни производи, али и свеже воће и поврће добиће нове више царине, па ће самим тим бити мање конкурентни на нашем тржишту.

Србија у размени са Хрватском стално бележи дефицит када је реч о пољопривредним производима, док у размени са ЕУ остварује суфицит?!

Тешко је оценити да ли ће се уласком Хрватске у ЕУ створити услови да се и са том земљом оствари суфицит имајући у виду да ће се у овој години укинути и смањити бројне

царине за увоз из ЕУ, у складу са динамиком предвиђеном транзиционим периодом.

Посебан проблем привреди представља непризнавање сертификата о квалитету у међусобној трговини у региону и неусаглашеност домаћих стандарда са прописима ЕУ и СТО.

Србија неће моћи да извози у Хрватску производе које иначе не може да пласира на тржиште ЕУ, као што су свеже млеко, свињско месо, услед дејства унутрашњих техничких прописа ЕУ, који ће обавезивати и Хрватску.

Када је реч о трговини шећером са ЕУ, Србија већ сада годишње испуњава квоту за извоз у ЕУ (180.000 тона), а и има значајан извоз у Хрватску, што значи да без повећања квоте за извоз у ЕУ (тражи се повећање квоте за најмање 45.000 тона), Србија неће моћи да задржи садашњи ниво извоза у ЕУ и Хрватску.

Пољопривредно-прехрамбена индустрија Србије је неконкурентна јер, поред осталог, 94 одсто извоза пољопривредних производа Србије у ЕУ чине производи нижих фаза прераде.

Хрватска тражи од ЕУ оно што ЕУ није дала Бугарској и Румунији?!

Хрватска је упутила захтев Европској комисији (ЕК) за ревизију ССП између Србије и ЕУ, као и осталих чланица ЦЕФТА и ЕУ, а ради заштите својих извозних интереса после уласка у ЕУ. Сагласност о томе и мандат Комисији за такав поступак одобрио је Савет министара ЕУ.

